

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 172/08-5

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. mája 2008 predbežne prerokoval sťažnosť P. M., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na nezávislý a nestranný súd podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6 Sd/234/2005 z 9. októbra 2006 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 So/131/2006 z 28. novembra 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. apríla 2008 doručená sťažnosť P. M. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na nezávislý a nestranný súd podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom (ďalej len „ústava“) a základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len

„krajský súd“) sp. zn. 6 Sd/234/2005 z 9. októbra 2006 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 So/131/2006 z 28. novembra 2007 (ďalej aj „rozsudok najvyššieho súdu“).

Sťažovateľ v sťažnosti ako porušovateľov svojich práv označil krajský súd a najvyšší súd a uviedol, že sa týka porušovania jeho základných práv v spore so Sociálnou poisťovňou – ústredím, Bratislava, o invalidný dôchodok.

Sťažovateľ ďalej poukázal na to, že *„Som len prostý občan ... (Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde možno sťažnosť podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia)*

- 28. 12. 2007 - mi bol doručený rozsudok Najvyššieho súdu.

- 11. 1. 2008 - som podal dovolanie na Najvyšší súd SR.

- 18. 4. 2008 - mi bolo doručené uznesenie Najvyššieho súdu SR.

Neviem ako Ústavný súd posúdi realitu, preto vyjadrujem. Dovolanie som podal s vedomím, že platí deklarovaná nezávislosť súdov. Po 99 dňoch mi bolo doručené uznesenie Najvyššieho súdu, ktorým je konštatovaná jeho impotencia konať v tomto prípade (§ 250 dovolanie proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa 3. hlavy V. časti OSP nie je prípustné). Vyprodukovať takého rozhodnutie bolo možné v lehote 15 či 30 dní. Ak Ústavný súd rozhodne, že neplním dvojmesačnú lehotu podania, potom tvrdím, že Najvyšší súd konal úmyselne, aby zmaril možnosť domôcť sa práva, lebo poukazujem na jeho pochybenie. Podávam sťažnosť na Ústavný súd SR, ktorou sa domáham Ústavou garantovaných práv“.

Skutkový stav, ktorý viedol sťažovateľa k podaniu sťažnosti ústavnému súdu, popisuje takto: „Sociálna poisťovňa mi nepriznala invalidný dôchodok. Voči rozhodnutiu som vzniesol námietku. Poisťovňa postúpila spor súdu. V spore vystupovala ako žalovaný, žalobcom som bol ja, napriek tomu, že som žalobu nepodal. Túto skutočnosť som sa dozvedel z predvolania. Súdu som predložil a postupne predkladal nálezy a správy, vždy ako sa patrí jednu kópiu aj odporcovi. Naivne som čakal, že aj odporca svoju písomnú produkciu doručí nielen súdu, ale aj mne. Nestalo sa. Na pojednávaní som vyjadril

k tvrdeniam zástupcu Sociálnej poisťovne, že obsahujú klamstvá. Súd toto nebral na vedomie. Na treťom, či štvrtom pojednávaní súd vyniesol rozsudok vo veci 6 Sd/234/2005. Vyjadrenia, posudku, ktoré som nevidel a nemal som možnosť oboznámiť sa s nimi, súd v rozsudku definuje ako dôkazy. Podal som odvolanie. Najvyšší súd rozhodnutím 4 So/131/2006 potvrdil rozhodnutie Krajského súdu. Súdny konajú na pokyn Sociálnej poisťovne a vykonávajú jej vôľu. Týmto konaním súdu mi bola spôsobená ujma a boli porušené ústavou garantované práva na nezávislý a nestranný súd. Súd nesmie považovať vyjadrenie, názor za dôkaz, ak druhá strana namieta, vyjadruje pochybnosť o jeho pravdivosti. Za dôkaz nesmie byť považované nepodložené tvrdenie. Dbať o toto právo musí o to viac, ak posudky vypracoval zamestnanec účastníka sporu. Tvrším na základe popísaného, že súd nebol nestranný, proces bol manipulovaný. Názory, ich podstatná časť (20 %), definované ako dôkazy sú sporné, nepreukázateľné, výmysel – klamstvo. Súd mi neumožnil oboznámiť sa s tzv. dôkazmi, a moje vyjadrenia, že obsahujú klamstvá nebral na vedomie, čím porušil článok 46/1 a 47/3 Ústavy SR.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vyhlásil „konanie súdov za zmätočné a rozsudky 6 Sd/234/2005 a 4 So/131/2006 za neplatné“.

Zároveň požiadal, aby mu ústavný súd v prípade nutnosti vzhľadom na jeho sociálne pomery ustanovil v konaní o jeho sťažnosti právneho zástupcu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení označených základných práv zaručených ústavou rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6 Sd/234/2005 z 9. októbra 2006 a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 So/131/2006 z 28. novembra 2007.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov uvedených v tomto zákone.

1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6 Sd/234/2005 z 9. októbra 2006

Pri prerokovaní časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojich označených základných práv rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6 Sd/234/2005 z 9. októbra 2006, ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva na ústavnom súde iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné sudy.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ okrem iného namieta, že označeným rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na nezávislý a nestranný súd podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy.

Pokiaľ sťažovateľ predmetnou sťažnosťou napadol tak rozsudok krajského súdu sp. zn. 6 Sd/234/2005 z 9. októbra 2006, ako aj rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 So/131/2006 z 28. novembra 2007 ako súdu odvolacieho, ústavný súd vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, nemá právomoc preskúmať postup a rozhodnutie krajského súdu, pretože jeho rozhodnutie preskúmal najvyšší súd v dôsledku odvolania sťažovateľa. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu k rozsudku krajského súdu sp. zn. 6 Sd/234/2005 z 9. októbra 2006) odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 So/131/2006 z 28. novembra 2007

Zo sťažnosti a z písomností k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľ podal proti označenému rozsudku krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Sociálnej poisťovne - ústredia č. 640 329 6570 z 10. decembra 2004 o zamietnutí jeho žiadosti o priznanie invalidného dôchodku 30. októbra 2006, odvolanie. O odvolaní sťažovateľa rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 4 So/131/2006 z 28. novembra 2007, ktorým napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil. Uvedený rozsudok bol sťažovateľovi

doručený 28. decembra 2007. Týmto dňom sa stal uvedený rozsudok najvyššieho súdu právoplatným a bolo ním právoplatne skončené konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne - ústredia podľa tretej hlavy V. časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Predmetná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 29. apríla 2008.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti na konanie pred ústavným súdom je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (pozri napr. I. ÚS 120/02, I. ÚS 124/04). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Sťažovateľ v sťažnosti jednoznačne vymedzil okruh zodpovedných subjektov (proti ktorým sťažnosť smeruje) a taktiež výslovne označil právoplatné rozhodnutia, ktorými boli podľa neho porušené jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy. Z uvedeného vymedzenia ústavný súd vychádzal pri posudzovaní splnenia procesnej podmienky ustanovenej ustanovením § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Lehota na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy začína plynúť dňom, keď nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie o poslednom účinnom opravnom prostriedku, ktorý zákon na ochranu práva poskytuje, t. j. v danom prípade vo vzťahu k najvyššiemu súdu 28. decembra 2007. Predmetná sťažnosť bola, ako už bolo uvedené, ústavnému súdu doručená 29. apríla 2008, teda po uplynutí dvojmesačnej lehoty ustanovenej zákonom pre tento druh konania pred ústavným súdom, ktorá uplynula 28. februára 2008.

Ústavný súd poznamenáva, že konanie o dovolaní sťažovateľa proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4 So/131/2006 z 28. novembra 2007, ktoré podal 11. januára 2008, bolo uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sdo 12/2008 z 11. marca 2008 z 11. marca 2008

podľa § 104 ods. 1 prvej vety OSP zastavené po tom, ako najvyšší súd dospel k záveru, že proti rozhodnutiu v konaní podľa tretej hlavy V. časti OSP nie je prípustné.

Keďže sťažovateľ rozhodnutie najvyššieho súdu o zastavení konania o dovolaní sťažnosťou nenapadol (pozri sťažovateľom vymedzený okruh zodpovedných subjektov a namietaných rozhodnutí vyplývajúci zo sťažnosti), neoznačil uznesenie najvyššieho súdu ako právoplatné rozhodnutie, ktorým sa mali porušiť jeho základné práva, a ani neuviedol žiadne dôvody na vyslovenie porušenia svojich základných práv a slobôd týmto rozhodnutím najvyššieho súdu, ústavný súd pri posudzovaní dôvodnosti sťažnosti na predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu neprihliadal. Ústavný súd však v tejto súvislosti konštatuje, že rozhodnutie najvyššieho súdu o zastavení konania o dovolaní sťažovateľa (ktoré bolo sťažovateľovi doručené 18. apríla 2008) v danej veci nemohlo založiť plynutie lehoty vyplývajúcej z § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, pretože podanie neprípustného dovolania nemožno z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný prostriedok nápravy. Toto rozhodnutie najvyššieho súdu nemožno preto považovať za kvalifikovanú právnu skutočnosť, od ktorej začína plynúť lehota na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

V prípadoch, keď je dovolanie neprípustné, nemožno dovolanie považovať za procesný prostriedok, ktorý zákon na ochranu základných práv a slobôd poskytuje. V takých prípadoch lehota na podanie sťažnosti plynie odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Uznesenie najvyššieho súdu o zastavení dovolacieho konania z dôvodu neprípustnosti dovolania treba považovať za rozhodnutie deklaratórnej povahy, ktoré autoritatívne konštatuje neexistenciu práva, v danom prípade práva podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 31/05, I. ÚS 253/06).

V súvislosti s namietaným porušením označených základných práv je z ústavného hľadiska pre ústavný súd podstatné a určujúce len preskúmanie rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4 So/131/2006 z 28. novembra 2007 (obdobne napr. m. m. III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05). Podľa právneho názoru ústavného súdu neprípustné dovolanie nemožno z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný a dostupný právny

prostriedok nápravy, ktorý je predpokladom (podmienkou) podania sťažnosti ústavnému súdu podľa tohto článku ústavy, a na jeho podanie nie je preto z hľadiska plynutia uvedenej lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu možné prihliadať (m. m. I. ÚS 49/02, I. ÚS 134/03, I. ÚS 209/03).

Vzhľadom na právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy by do úvahy prichádzalo len preskúmanie uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu o zastavení dovolacieho konania. Vychádzajúc zo sťažnosti sťažovateľa, ktorou je ústavný súd viazaný, nemôže ústavný súd preskúmať rozhodnutie, ktoré sťažnosťou napadnuté nebolo.

Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako návrh podaný oneskorene.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci (predovšetkým o jeho návrhu na pridelenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. mája 2008